

Heldagsbevakningen 1 maj 2000

Jan-Erik Malmstigen

För 21:e året i rad genomfördes den 1:a maj i år den traditionella heldagsbevakningen i kommunen. Sex lokaler var bemannade från kl. 05.00 på morgonen. Under natten föll ca 5 mm regn (Frövi) med inslag av åska. Under dagen övervägande mulet. Först svag senare något tilltagande NV vindar. På dagen ca +10 grader. Inga sträckrörelser av betydelse kunde noteras.

Totalt noterades under dagen 113 arter vilket kan jämföras med fjolårets 98 arter. Detta är samtidigt rekord för heldagsobsen. Dessutom kunde inte mindre än fyra för heldagsobsen nya arter registreras, nämligen *alfägel*, *bergand*, *svärta* och *stenknäck*.

Därmed har 151 arter observerats sedan starten (se tabell nedan).

Den kallfront med tillhörande regn som passerade under natten hade tydligen tryckt ner en hel del fågel. Dessutom hade redan många av våra s.k "måjarter" redan anlänt tidigare i veckan i det vackra och varma högröcksväddret vilket alltså sammantaget gjorde att resultatet blev så här bra i år. Undantaget blev dock Sjömosjön som enligt Sven-Olof som var på plats där "blev en stor besvikelse med bara 52 arter"

Bland de arter som saknades i år kan nämnas; stenfalk, orre, vattenrall och talltita.

Tabell. Bemannade lokaler 2000

Lokal	Antal arter	Nya arter	Tot arter	Mv	Tot år
Hagaberg,Frövi	78	Alfägel, svärta, sjöorre,back-svala, rödstjärt, stenkäck	128	59	21
Österhammarsjön	67	Tornfalk	111	57	18
Sjömosjön	52	-	107	60	15
Näset,St Lindessjön	54	-	94	48	13
Västvalla	58	Sävsångare, rörsångare	89	58	7
Stora/Räsvalen	76	Σ10, bl.a Bergand, sjöorre, järpe, backsvala.	102	63	6
Summa	113		151		

Observationer:

En *svarthakedopping* rastade vid Storbådet i början på passet. Även i år sågs *storskarv* men denna gång inte vid Hagaberg utan vid Näset där fyra ex sträckte söderut Inga plogar av *säd-gäss*, däremot en ensam individ i Sjömosjönområdet. Fågeln har observerats tidigare i vår och det förefaller som den fått tycke för ett kanadagäspar som häckar vid Västvalla. Bland simänderna var det bara *gräsand* och *vigg* som uppträdde i antal över tjugo. Vid Sjömosjön sågs 25-30 gräsänder och en flock på 25 vigg fanns hela passet vid Storbådet. Bland simänderna dessutom inte mindre än sju (6m,1f) *skedänder* i Österhammarsjön. Vid Österhammarsjön är den tidigare no-terad 1987 samt 1992. Flera "rara" dyk-änder sågs alltså i år. Vid Hagaberg t.ex tre *alfäglar*, en hanne *svärta* samt sex *sjöorrar* vid ankomst. Av dessa för-svann samtliga utom *alfäglarna* redan första timmen. *Alfäglarna* däremot sågs hela dagen rastande i Ullersättersviken. Även vid Storbådet sågs *sjöorrar*. Det var tolv individer som upptäcktes sista timmen (11.30-) och i deras sällskap dessutom en hanne *bergand*. Flera *småskrakar* sågs under dagen. Vid Storbådet totalt fem par och vid Hagaberg tre par sträckande mot norr samt ett rastande par i viken. Vid Sjömosjön sågs också överraskande en hona *salskrake*. Det finns sedan tidigare ett fynd av salskrake i Sjömosjön i samband med heldagsobsen, det var så sent tillbaka som 1985.

Trevligt är att *soltönan* i år tycks ha etablerat sig igen med flera par. Vid Hagaberg t.ex häckar inte mindre än fem par, i Österhammarsjön sågs som

mest tre individer (senast iakttagen 1995) och vid Näset häckar i år minst ett par. En udda observation var den *järpe* som iaktogs i strandskogen vid Storbådet. Järpe har tidigare rapporterats från Sjömosjön, året var 1987.

Rovfåglar

Bland rovfågla kan nämnas *tornfalk* vid Österhammarsjön (ny art) samt för-stås häckparet i Sjömosjönområdet. Inte mindre än tre par *bruna kärrhökar* iaktogs vid Sjömosjön. Någon häckning har dock ännu inte konstaterats här och inte heller vid Hagaberg häckar något par denna vår. Vid Österhammarsjön tycks paret i år ha etablerat sig i den intilliggande Fimmäkerssjön. En hona *blå kärrhök* sågs vid Österhammarsjön sent på eftermiddagen. Notabelt är att inga stenfalkar sågs i år.

Vadare

Det var i år påfallande gott om vadare, inte minst *grönbenor*, åtminstone vid Österhammarsjön. Här sågs totalt minst 148 grönbenor på förmiddagen och i Sjömosjönområdet ett 40-tal. Dessutom *brusbanar* vid såväl Österhammarsjön (23 ex) som Sjömosjön (9 ex) samt en ensam *svarisnäppa* i Österhammarsjön. Det roligaste var dock en *rödspov* vid Näset och notabelt tre *rödspovar* samma dag även vid Morskogasjön (Tommy Osearsson). Detta var samtidigt andra fyndet av rödspov den 1:a maj och det andra vid Näset. Året var 1991. Vid Österhammarsjön dessutom 73 sydsträckande *ljungpipare* vid 17-tiden.

Tättingar

Svalor har rapporterats från de flesta lokaler och med ganska stora siffror, t.ex 5-10 *backsvalar* vid Storåbadet och en backsvala även vid Hagaberg (ny art). Dessutom bl.a 25-tal *ladusvalor* vid Storåbadet, Hagaberg och Sjömosjön.

Såvsångare har rapporterats från fyra av lokalerna medan *rör-sångaren* endast från två, Hagaberg och Västvalla (ny art). Vid Hagaberg dessutom *ärt-sångare* och *grönsångare*.

Till sist kan nämnas två *steglit*s vid Österhammarsjön, en *hämpling* vid Västvalla, hörd *mindre korsnäbb* stationärt runt Österhammarstornet mitt på dagen samt inte minst, en förbiflygande *stenknäck* över Hagabergstornet kl 07.00 på morgonen.

Hagaberg (05.00-18.00)

Arter som saknades: vattenrall, gärdsmyg och korp.

Observatörer: Jan-Erik Malmstigen, Bosse och Eva Dahlström, Kjell Mattsson, Ulla Wallin och Inga-Britt Ericsson.

Arter som endast iakttagits vid Hagaberg i samband med heldagsbevakningen: Alfågel, svärta, ejder, större strandpipare, dvärgmås, tretåig mås, kungsfiskare, ärtsångare, skåggmes, pungmes, stenknäck och ortolansparv..

Österhammarsjön (05.00-18.00)

Arter som saknades: skogssnäppa och blåmes.

Observatörer: Sven Larsson, Mattias Rudenvall, Lennart Sandberg, Tommy Oscarsson.

Arter som endast iakttagits vid Österhammarsjön i samband med heldagsbevakningen: Småfläckig sumphöna och ringtrast.

Sjömosjön (05.00-12.00)

Arter som saknades: skogssnäppa, järnsparv, björktrast, blåmes, talgoxe och korp (saknades senast 1988)

Observatörer: Sven-Olof Eriksson, Johan Andersson, Per Andersson.

Arter som endast iakttagits vid Sjömosjön i samband med heldagsbevakningen: Råka.

Näset, St Lindessjön (05.00-12.00)

Arter som saknades: ormvrak, skogssnäppa, bergfink, grönsiska.

Observatörer: Per-Martin Ramberg.

Arter som endast iakttagits vid Näset/Stora Lindessjön i samband med heldagsbevakningen: Strandskata och rödspov.

Västvalla (05.00-12.00)

Arter som saknades: skata

Observatörer: Ulf Jacobsson.

Arter som endast iakttagits vid Västvalla i samband med heldagsbevakningen: Nötkräka, gråsparv och snösparv.

Storåbadet, Råsvalen (05.00-12.00)

Arter som saknades: Ormvrak

Observatörer: Mats Andersson.

Arter som endast iakttagits vid Storåbadet i samband med heldagsbevakningen: Vitkindad gås, pilgrimsfalk, och silltrut.

Ett stort tack till samtliga observatörer för värdefulla insatser.

Phoebe Snetsinger (1931-99) förolyckades 23/11-99 i en trafikolycka på Madagaskar. Hon när hon var ute och försökte lägga ytterligare några arter till sin världslista när minibussen hon färdades i stjälpde. Hon var den var den fågelskådare som sett flest arter i världen.. Enligt Sibley lista från 1996 som upptar 10 200 arter hade hon sett 84,8% det samma gällde för Clements mer konservativa lista som upptar 9 811 arter (hon hade sett 8 320 av dessa).

EU och ladusvalan

Antalet ladusvalan har halverats de sist 25 åren. Detta beror att många jordbruk numera inte har kreatur. Mjölproduktionen har ju numera koncentrerats till färre enheter. Där för blev det visst rabalder i tidningar och TV sedan en representant för Skåne mejerier uppmanat en mjölkbonde att se till så att inga svalor kom in i hans ladugård.

Men i EU-direktivet i original, det så kallade mjölkdirektivet från 1994, står endast ordagrant översatt så här: "Svin och fjäderfå får inte bo i ladugårdar eller andra byggnader där kor mjölkas". Turligt nog så hade inte mejerikontrollanten slagit upp ordet fjäderfå för i Sv.Akademins ordbok står "tam fågel som (för köttets, äggens l. fjäderns skull) hålls ss. husdjur; särsk. om höns, kalkoner, ankor o. gäss; jfr FJÄDERBOSKAP, -FÄNAD, -KREATUR; förr äv. om fågel i allm."